1. Integrálási szabályok, Alap integrálok

$$\int cf(x) \ dx = c \int f(x) \ dx \tag{1}$$

$$\int f(x) \pm g(x) \ dx = \int f(x) \ dx \pm \int g(x) \ dx \tag{2}$$

$$\int f(x) \cdot g'(x) \ dx = f(x) \cdot g(x) - \int f'(x) \cdot g(x) \ dx \tag{3}$$

$$\int f^n(x) \cdot f'(x) \ dx = \frac{f^{n+1}}{n+1} + C \tag{4}$$

$$\int \frac{f'}{f} dx = \ln|f(x)| + C \tag{5}$$

$$\int f(ax+b) \ dx = \frac{F(ax+b)}{a} \tag{6}$$

$$\int 1 \ dx = +C \ dx \tag{7}$$

$$\int x^n dx = \frac{x^{n+1}}{n+1} + C \quad n \in \mathcal{R}, n \neq -1$$
 (8)

$$\int \frac{1}{x} dx = \ln|x| + C \tag{9}$$

$$\int e^x dx = e^x + C \tag{10}$$

$$\int a^x dx = \frac{a^x}{\ln(a)} + C \tag{11}$$

$$\int \sin(x) dx = -\cos(x) + C \tag{12}$$

$$\int \cos(x) dx = \sin(x) + C \tag{13}$$

$$\int \operatorname{tg}(x) \, dx = -\ln|\cos(x)| + C \tag{14}$$

$$\int \operatorname{ctg}(x) \, dx = \ln|\sin(x)| + C \tag{15}$$

$$\int \frac{1}{\sin^2(x)} dx = -\operatorname{ctg}(x) + C \tag{16}$$

$$\int \frac{1}{\cos^2(x)} dx = \operatorname{tg}(x) + C \tag{17}$$

$$\int \operatorname{sh}(x) \, dx = \operatorname{ch}(x) + C \tag{18}$$

$$\int \operatorname{ch}(x) \, dx = \operatorname{sh}(x) + C \tag{19}$$

$$\int \operatorname{th}(x) dx = \ln|\operatorname{ch}(x)| + C \tag{20}$$

$$\int \operatorname{cth}(x) \, dx = \ln|\operatorname{sh}(x)| + C \tag{21}$$

$$\int \frac{1}{\sinh^2(x)} dx = -\coth(x) + C \tag{22}$$

$$\int \frac{1}{\operatorname{ch}^{2}(x)} dx = \operatorname{th}(x) + C \tag{23}$$

$$\int \frac{1}{1+x^2} dx = \operatorname{arc} \operatorname{tg}(x) + C \tag{24}$$

$$\int \frac{1}{1 - x^2} dx = \begin{cases} \operatorname{arcth}(x) + C & |x| < 1 \\ \operatorname{arcth}(x) + C & |x| > 1 \end{cases} = \ln \left| \frac{x + 1}{x - 1} \right|$$
 (25)

$$\int \frac{1}{\sqrt{1-x^2}} dx = \arcsin(x) + C \tag{26}$$

$$\int \frac{1}{\sqrt{1+x^2}} dx = \operatorname{arsh}(x) + C \tag{27}$$

$$\int \frac{1}{\sqrt{x^2 - 1}} dx = \begin{cases} \operatorname{ar} \operatorname{ch}(x) + C & x < 1 \\ \operatorname{ar} \operatorname{ch}(x) + C & x > 1 \end{cases} = \ln \left| x + \sqrt{x^2 - 1} \right|$$
 (28)

(29)

2. Integrálszámítás

• Valós együtthatós racionális törtfüggvények: $R(x) = r(x) + \frac{P(x)}{Q(x)}$ alakba hozható, ahol P(x) fokú mintQ(x).Q(x) pedig parcionális törtekre bontahtók, úgy hogy a nevezők első vagy másod fokúak, vagy azok hatványai. Megoldható az egyenletrendszer az együtthatókraés külön integrálni őket, a következő alapján:

$$\int \frac{A}{x-a} dx = A \ln|x-a| \tag{30}$$

$$\int \frac{A}{(x-a)^k} dx = \frac{A}{(1-k)(x-a)} \tag{31}$$

$$\int \frac{Bx + C}{ax^2 + bx + c} dx = \frac{B}{2} \ln|x^2 + bx + c| + \frac{C - \frac{Bb}{2}}{\sqrt{c - \frac{b^2}{4}}} \cdot \operatorname{arc} \operatorname{tg} \left(\frac{x + \frac{b}{2}}{\sqrt{c - \frac{b^2}{4}}}\right)$$
(32)

$$\int \frac{Bx+C}{(ax^2+bx+c)^l} dx = \frac{B}{2} \frac{(x^2+bx+c)^{1-l}}{1-l} + \left(C - \frac{Bb}{2}\right) \int \frac{1}{(x^2+bx+c)^l}$$
(33)

Ekkor az új integrál rekurzívan megszünethető.

- Trigonometrikus függvények:
  - 1. Ha tg $(\frac{x}{2}) = t$ helyettesítést alkalmazzuk, minden ilyen alakú visszavezethető az előzőkre.

$$\sin\left(x = \frac{2t}{1+t^2} \quad \cos\left(x\right) = \frac{1-t^2}{1+t^2} \quad \sin^2\left(x\right) = \frac{4t^2}{1+2t^2+t^4} \quad \cos^2\left(x\right) = \frac{1-2t^2+t^4}{1+2t^2+t^4} \quad dx = \frac{2}{1-t^2} dt$$

2. Ha $\sin(x)$ és $\cos(x)$ csak páros hatványon szerepelnek érdemes tg(x) = t-t helyettesíteni.

$$\sin^2(x) = \frac{t^2}{1+t^2}$$
  $\cos^2(x) = \frac{1}{t^2+1}$ $dx = \frac{1}{t^2+1} dt$

- Exponenciális függvények: $R(e^x)$ -ből $e^x = t$ helyettesítéssel racionális törtfüggvényt alakíthatunk.
- Hiperbolikus függvények: th $(\frac{x}{2}) = t$ helyettesítéssel visszavezethető törtfüggvényre

$$\operatorname{sh}\left(x\right) = \frac{2t}{1+t^{2}} \quad \operatorname{ch}\left(x\right) = \frac{1-t^{2}}{1+t^{2}} \quad \operatorname{sh}^{2}\left(x\right) = \frac{4t^{2}}{1+2t^{2}+t^{4}} \quad \operatorname{ch}^{2}\left(x\right) = \frac{1-2t^{2}+t^{4}}{1+2t^{2}+t^{4}} \quad dx = \frac{2}{1-t^{2}} dt$$

Vagy mivel ezek valójában exponenciálisfüggvények lehet őket exponenciális ötlettel is integrálni. $e^x = t$

• Irracionális függvények: Ezek a következő helyettesítésekel "valószínűleg" visszavezethetők törtfüggvényekre:

- 1. $R(x, \sqrt{a^2-x^2})$ alakúak $\frac{x}{a} = \sin(t)$ helyettesítéssel
- 2. $R(x, \sqrt{x^2 + a^2})$ alakúak $\frac{x}{a} = sh(t)$ helyettesítéssel
- 3. $R(x, \sqrt{x^2 a^2})$ alakúak $\frac{x}{a} = ch(x)$, ha $x \ge 0$, és $\frac{x}{a} = -ch(x)$, ha $x \le 0$
- 4. $R(x^{\frac{p_1}{q_1}}, \dots, x^{\frac{p_n}{q_n}})$ alakúakat $x = t^q$ helyettesítéssel, ahol q a q_i -k legkisebb közös többszöröse.
- 5. Euler féle helyettesítés:

 $R(x, \sqrt{ax^2 + bx + c})$ alakúak valamelyik helyettesítéssel "valószínűleg" törtfüggvény lesz:

- (a) $\sqrt{ax^2 + bx + c} = t \pm x\sqrt{a}$ a > 0
- (b) $\sqrt{ax^2 + bx + c} = tx \pm x\sqrt{c}$ c > 0
- (c) $\sqrt{ax^2 + bx + c} = t(x + x_0)$ x_0 ahol x_0 az $ax^2 + bx + c$ egyenlet egy valós gyöke.

3. Határozott integrál

1. Terület:

(a) f(x), g(x) görbék és x = a, x = b egyenesek által határolt síkidom területe:

$$T = \left| \int_{b}^{a} f(x) - g(x) \ dx \right|$$

(b) $x=x(t),\ y=y(t)$ $t\in [a,b]$ paraméteres alakban megadott görbe alatti terület:

$$T = \int_{a}^{a} x'(t)y(t) dt$$

(c) x = x(t), y = y(t) $t \in [a, b]$ paraméteres alakban megadott szektor szektor területe:

$$T = \frac{1}{2} \int_{b}^{a} x'(t)y(t) - x(t)y'(t) dt$$

(d) $r(\varphi)$ $\varphi \in [\alpha, \beta]$ polárkoordinátásan megadott szektor területe:

$$T = \frac{1}{2} \int_{b}^{a} r^{2}(\varphi) \ d\varphi$$

2. Ívhossz:

(a) ha f(x) függvény [a,b]-n folytonos és korlátos, akkor az ívhossz:

$$s = \int_{1}^{a} \sqrt{1 + (f'(x))^2} \, dx$$

(b) $x=x(t),\ y=y(t)$ $t\in [a,b]$ paraméteres alakban megadott ív hossza:

$$s = \int_{b}^{a} \sqrt{(x'(t))^{2} + (y(t))^{2}} dt$$

(c) $r(\varphi) \quad \varphi \in [\alpha, \beta]$ polárkoordinátásan megadott ív hossza:

$$s = \int_{\beta}^{\alpha} \sqrt{(r(\varphi))^2 + (r'(\varphi)^2)} dt$$

3. Forgástest felszíne:

(a) Ha az x tengelyre forgásszimmetrikus test palástjának a tengelyel párhuzamos ívét a folytonos f(x) függvény írja le, akkor a tengely [a,b] szakasza körüli palást felszíne:

$$2\pi \int_a^b f(x)\sqrt{1+(f'(x))^2} \ dx$$

(b) Az $x=x(t),\ y=y(t)\in [a,b]$ paraméteres alakban megadott folytonos ív x tengely körüli megforgatásával nyert forgástest palástjának felszíne:

$$2\pi \int_a^b y(t) \sqrt{(x'(t))^2 + (y'(t))^2} \ dt$$

- 4. Forgástest térfogata:
  - (a) ha a folytonos f(x) írja le egy forgástest x tengellyel párhuzamos palástjának ívét, akkor ennek a forgásttestnek az x tengely [a,b] intervallumra eső térfogata:

$$V = \pi \int_{b}^{a} f^{2}(x) \ dx$$

(b) ha $x=x(t),\ y=y(t)$ paraméterrel megadott folytonos ív írja le egy forgástest x tengellyel párhuzamos palástját, akkor ennek a forgástestnek az x tengely [a,b] intervallumára eső térfogata:

$$V = \pi \int_{b}^{a} y^{2}(t)x'(t) dt$$